

Aldrig fel att leka och lära

Innehåll

	sidan
Inbjudan till årsmöte	3
Seniordagen	4-5
Reseberättelse från Bene-Lux	8-10
Studiecirklar	11-17
Resor	18-21
Månadsföredrag	22-24
Musikcafé	25
Konstvisningar	26-27

Medlemsbladet

Medlemsinformation för
Linköpings Senioruniversitet

Redaktion

Anna-Lena Rönn (*sammank.*)

Ginger Falck

Stina Söderlund

Tommie Nyström (*grafisk form*)

Kontakt

redaktionen@sulink.se

Tryck Fontänen

Linköpings Senioruniversitets

Styrelse

Roland Hjerppe, *ordförande*

Catharina Björkman Svensson, *vice ordförande*

Eva Ogensjö, *sekreterare*

Marianne Bolgert, *ekonomiansvarig*

Marjot Rautio

Stina Söderlund

Britt Öster

Monica Bergdahl

Thomas Svensk

Expedition

Postadress

Klostergatan 49

582 23 Linköping

Besöksadress

Kunskapsgallerian Linné

Folkuniversitetet

S:t Larsgatan 44, 1 tr

Telefon 013-10 10 50

E-post info@sulink.se

Webbplats www.sulink.se

Org.nr 822001-9569

Expeditionen har helgledigt från
och med 17 december till och med
6 januari. Extraöppet 7 januari kl.
10.00-12.00.

Därefter öppet måndag-tisdag
kl.10.00-12.00 varje vecka.

Besök www.sulink.se för information om

Omslagsbilden

Härlig höstlek. Ulla Norin har skrivit
kåseriet på sista sidan, om tryggheten
i att hålla en hand.

Foto: Göran Billeson

www.sulink.se

I samarbete med

 Folkuniversitetet

Ordförandens rader

Jag är brydd

Över 7,5 miljoner, det vill säga 75 procent av befolkningen över 16 år i Sverige var år 2020 medlem i en eller flera föreningar! I åldersgruppen 16–19 år var det sex av tio, i åldrarna 40–64 år var det drygt åtta av tio och bland de som är 80+ var det sju av tio som var medlemmar i minst en förening. Detta enligt Statistiska centralbyrån, SCB.

Aktivt deltog 29 procent i minst en föreningsverksamhet. De har ett förtroendeuppdrag eller sitter med i en styrelse, är idrotts- eller kursledare eller hjälper till att anordna olika aktiviteter inom ramen för föreningens verksamhet. Det motsvarar ungefär 2,4 miljoner människor.

Vad kan det då bero på att, enligt SCB, både deltagande och aktiv medverkan har minskat de tio senaste åren, särskilt de senaste fem? År 2014–2015 var 77 procent av kvinnorna och 79 procent av männen medlem i minst en förening. År 2023–2024 var siffrorna 67 procent och 70 procent. För de aktiva i minst en förening var utvecklingen likadan, från 27 procent till 21 procent för kvinnor och från 34 procent till 26 procent för män.

SU har dessvärre sett samma utveckling. Under hösten 2019 fick vi cirka 30 nya medlemmar varje månad. I januari 2020 hade vi cirka 1 600 medlemmar. I februari 2020 nådde första covidvågen Sverige och fram till juni 2021 fick vi i stort sett bara enstaka nya medlemmar varje månad.

Under de fyra senaste åren, 2022–2025, har vi fått 538 medlemmar från 55 till 91 år. De allra flesta är mellan 66 och 76 år, med märkligt få i åldern 73–75 år. Vad är det med den åldern, varför fick vi bara 16 nya medlemmar som var 75 år?

Stångåstaden, Linköpings Kommunala bostadsbolag, som har 11 seniorkvarter, hade 28 oktober bjudit in oss, SU, och 12 andra organisationer till en Seniordag i Skäggetorp vid sitt seniorkvarter,

där det bor ca 170 seniorer över 65+. Inför deltagandet kollade jag hur många medlemmar vi har i Skäggetorp. Det visade sig vara fyra medlemmar.

I dag har vi cirka 1 200 medlemmar, från Nyköping i norr till Tranås i söder och från Västervik i öster till Vadstena i väster. De allra flesta finns förstås i Linköping, spridda över hela staden med en viss koncentration till innerstaden. Det kan delvis förklaras av att det är den största stadsdelen. År 2024 bodde 11 578 personer där. Av dessa är cirka 27 procent över 65 år.

Det blir då desto mer anmärkningsvärt att vi i Skäggetorp, den stadsdel som har näst mest invånare, 9 681, med 13,2 procent, dvs 1 308, över 65 år, endast har 4 medlemmar.

Finns det några socioekonomiska eller andra faktorer som förklarar detta? Beror det på vårt namn och dess image?

Personliga kontakter, muntlig rekommendation, har varit den överlägset främsta anledningen till att nya medlemmar tagit kontakt med oss.

Min uppmaning till er alla inför det nya året är därför: Prata med vänner och bekanta och uppmana dem att bli medlemmar och medarbetare!

Till sist vill jag önska alla medlemmar en God Jul, ett Gott Nytt År och en God Fortsättning!

Roland Hjerppe

Ordförande

roland.hjerppe@sulink.se

070-399 46 19

Foto: Göran Billeson

Välkommen till SU:s årsmöte

onsdagen 25 mars kl. 13.00

Årsmötet äger rum i Vagnhallen, Fontänen, Västra vägen 32.
Föranmälan krävs eftersom vi bjuder på lättare förtäring efter mötet.
Håll utkik efter anmälan på SU:s webbplats!

Efter årsmötesförhandlingarna blir det ett spännande föredrag om ett intressant ämne. Vilket ämne det handlar om och vem som är föredragshållare avslöjas längre fram. Håll utkik på SU:s webb!

Har du synpunkter på vår verksamhet? Eller förslag till förändringar och förbättringar?

Eller nya idéer? Skriv då gärna en motion till årsmötet.

Motioner ska skickas eller lämnas till expeditionen senast söndag 1 februari.
Expeditionens mejladress är info@sulink.se. Skriv Motion i ämnesraden.

Postadressen är Klostergatan 49, 582 23 Linköping.

Besöksadressen är Kunskapsgallerian, Folkuniversitetet, S:t Larsgatan 44 1 tr.

Årsmötet öppnas av styrelsens ordförande eller den styrelsen utser.

Dagordning

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av två personer att jämte ordföranden justera dagens protokoll, tillika rösträknare
4. Fråga om mötets stadgeenliga sammankallande
5. Fastställande av dagordning
6. Styrelsens verksamhetsberättelse för det gångna året
7. Revisorernas berättelse
8. Fastställande av resultaträkning och balansräkning
9. Beslut om resultatdisposition
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
11. Styrelsens förslag till medlemsavgift för nästföljande verksamhetsår
12. Val av styrelseledamöter
13. Val av styrelseordförande
14. Val av två revisorer och en revisorssuppleant
15. Val av valberedning
16. Inkomna motioner
17. Årsmötesförhandlingarna avslutas

Seniordagen

– festligt, folkligt och fullsatt

Den 8 oktober var det dags för årets upplaga av Seniordagen. Rekordmånga besökare minglade bland montrarna, lyssnade till föredrag och musik, åt lunch och trivdes. Bland utställarna fanns för första gången Linköpings Senioruniversitet.

Sedan 1993 anordnar Linköpings kommun Seniordagen, som är tänkt att inspirera och informera seniorer om aktiviteter som får oss att må väl till kropp och själ. Årets tema var *Glädje på äldre dar*. Dagen bjöd på många utställningar, två föreläsningar, två musikinslag, pausgympa och mannekänguppvisning. Den som ville kunde dessutom äta en god lunch. Programmet lockade mellan 3 500 och 4 000 besökare.

Cirka 80 utställare var på plats. Det var allt från kommunala verksamheter, föreningar och begravningsbyråer till Hörselvården, Polismyndigheten och Räddningstjänsten. Linköpings Senioruniversitet var en av utställarna. Thomas Winberg som ansvarade för SU:s monter säger så här:
– Det var första gången jag besökte Seniordagen och jag blev positivt överraskad. Det var ett bra arrangemang med olika dragplåster. För

SU:s del var det viktigt att vara på plats och att synas.
– Styrelseledamöterna turades om att stå i montern och berätta om vår verksamhet för besökarna. Det var många som kom. Både Medlemsbladet och foldern om SU som vi hade med oss gick åt. Roland Hjerpe, SU:s styrelseordförande, är också nöjd.
– Det var bra att vi var med och jag tycker att vi ska delta nästa år.

De båda föreläsningarna lockade många åhörare, det var fullsatt i Garden. Först ut var biskop Marika Markovits som talade om att *Fatta mod – om handlingskraft att göra skillnad*. Hon sa bland annat att vi lever i en brytningstid, men att framtiden inte är given utan formas av oss. Efter lunch var det skådespelare Eva Granlunds tur. Hon föreläste om *Medmänsklighet i flocken*. Hur betar vi oss egentligen tillsammans med andra? Genom att berätta med hela kroppen om

olika sätt att förhålla sig i diverse möten, fick hon publiken att skratta igenkännande. Crusellkvintetten och Östgötamusiken framförde ett *Hasse & Tage-program*. Gissa om det var uppskattat. Dagens sista programpunkt var *Sånger för glädje, kärlek och medmänsklighet* med Kulturarbetarna med band.

Seniordagen genomförs på uppdrag av Vård- och äldreomsorgsnämnden i samarbete med Kultur och fritid för äldre i Linköpings kommun. Planeringsgruppen för Seniordagen består av representanter från flera pensionärsföreningar, Äldreombudsmannen, Vård- och omsorgsförvaltningen samt Kultur och fritid för äldre, som samordnar dagen.

Text: Anna-Lena Rönn
Foto: Göran Billeson

SU:s monter var välbesökt. Britt Öster, Catharina Björkman Svensson hade fullt upp hela tiden.

Hos Johnny Ludvigsson, Barndiabetesfonden, fick man mäta sitt blodsocker.

Modevisningen från Seniorshop var populär och efter visningen passade många på att handla kläder.

Räddningstjänsten bjöd på en kortföreläsning om brandsäkerhet i hemmet.

Kommunen hade flera välbesökta montrar.

Armar uppåt sträck. Många besökare deltog i Friskis & Svettis välbehövliga pausgympa efter att ha suttit och lyssnat på föredrag.

Jonathan Hermansson och Helena Engvall hälsade välkommen.

En musikalisk resa tillbaka i tiden

Östgöta Brasskvintett tog med publiken på en härlig nostalgitripp rakt in i 50- talets Sverige. Det blev en eftermiddag där musiken inte bara hördes – den väckte minnen, skratt och igenkänning. Som en musikalisk tidsmaskin, fast utan säkerhetsbälte.

Under konserten blandades guld-korn från årtiondet med små berättelser och anekdoter: Hylands Karusellen, frufridagen, lill-prinsen på Haga och SVT:s första stapplande steg med Tiotusen-kronorsfrågan. Snoddas dök förstås också upp, lika självklar som kaffet

på 50-talets köksbord. Och när Novisen vid spisen nämndes var det många som nickade igenkännande. Till och med VM i fotboll hann få sin plats i rampljuset.

Det märktes att kvintetten trivdes – spelglädjen smittade av sig direkt. Samklangens satt som en smäck, och mellansnacket gav precis den där extra värmen som gör att musiken landar i både hjärta och minne. Cirka 60 personer kom och njöt i fulla drag. Det var en sån där eftermiddag där man gick hem lite gladare, lite lättare och kanske med en 50-talsmelodi som vägrade släppa taget.

Text och foto: Kjell Höddelius

Andreas Jakobssons föredrag »Svinnlandet«

Det blev ett både ögonöppnande och tankeväckande föredrag när journalisten och författaren Andreas Jakobsson besökte SU för att tala om sitt projekt Svinnlandet – en djupdykning i det växande problemet med matsvinn. Andreas berättade engagerat om hur mycket fullt ätbar mat som varje dag slängs i svenska butiker. I stället för att bara skriva om det bestämde han sig för att göra något mer konkret: han började dumpstra

– alltså samla in mat som butiker kastar. Resultatet? Han och familjen kan i princip leva helt på det de hittar!

Publiken fick höra både absurda och humoristiska historier från hans nattliga turer bakom butikernas lastportar. Allt från perfekta frukter och bröd till kvällens mest udda fynd – en oöppnad flaska champagne!

Det blev en spännande, rolig och samtidigt allvarlig stund som väck-

te många frågor om vårt slöseri, våra vanor och hur mycket gott som faktiskt går till spillo.

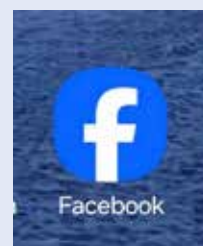
47 personer lyssnade intresserat och gick därifrån med både nya insikter och en viss lust att kika bakom butiken nästa gång man handlar.

Text och foto: Kjell Höddelius

Har du Facebook?

Nu finns Senioruniversitetet på Facebook. Välkommen att logga in och läsa om kommande aktiviteter och vad som förevarit.

Resan till Karlskrona med en dag i Mobergland

Vi var drygt 40 förväntansfulla SU-medlemmar som satt på bussen på väg mot Karlskrona. Första stopp var Halltorps Gästgiveri på Öland, där vi intog en god lunch. Därefter ett besök på VIDA museum & konsthall, grundat av glaskonstnärerna Ulrika Hydman-Vallien och Bertil Vallien tillsammans med arkitekten Eiberth R Flogér. Mycket glas och en vidunderlig utsikt över Kalmarsund.

Resan fortsatte mot Karlskrona, incheckning och tvårätters middag på hotellet. Dagen därpå var det stadsrundtur med buss på trånga gator på förmiddagen och skär-

gårdstur på eftermiddagen. Till havs var det många militära platser och fotoförbud.

På resans tredje dag var det en intressant utflykt i Vilhelm Mobergs spår. Från Moshult, där han växte upp, till Duvemåla som Kristina i Mobergs utvandrarserie kom ifrån. Vi vägledades av den kunnige och trevlige guiden Jan-Åke Karlsson. Till lunch blev det »Mobergare«, en biff gjord på fläskfärs, serverad med sås, potatis och »krösamos«.

Vi hade tur med vädret ända till den sista dagen, tillika dagen för hemresa. Då öste regnet ner. Med jackor över huvudet som skydd

skyndade vi oss inomhus på resans sista studiebesök, vingården Stora Boråkra. Där fick vi smaka på deras vin och en intressant föreläsning, men intresset för att gå ut och titta på vinrankorna var minimalt i det blöta vädret. Något större intresse dock för att köpa med lite vin hem. På hemvägen fick vi lunch på Kalmar golfklubb. Då hade regnet upphört.

Nöjda och glada klev vi av bussen i Linköping, efter att ha tackat Thomas Winberg för en trevlig, välplanerad och fint genomförd resa.

Text och bild: Ginger Falck

Vida Museum & Konsthall bjuder bland annat på mängder av glaskonst av Bertil Vallien och Ulrika Hydman-Vallien. Dessutom intressanta tillfälliga utställningar av andra konstnärer.

Vår guide Jan-Åke Karlsson vid minnesstenen över soldattorpet som var Mobergs barndomshem.

Visst är du vår nya cirkelledare?

Nu söker vi ledare till cirklar i

- **Botanik**
- **Historia, nutidshistoria**
- **Vardagsekonomi**
- **MediYoga**
- **Eget valt ämne**

Du behöver inte vara ämnesexpert för att bli cirkelledare, men du ska ha tillräckligt god kunskap och dessutom vara intresserad av att leda och inspirera deltagare. Cirklarna ska helst hållas minst tre gånger per termin.

Cirkelledarna får ersättning och alla nya cirkelledare får gå igenom en introduktionsutbildning.

Vill du veta mer?

Välkommen att kontakta Britt Öster

Mobil 070-202 41 26

Härliga höstdagar i Benelux

En tidig söndagsmorgon lämnar vi Linköping för Amsterdam, där vår reseledare Jörgen Westerhov väntar på oss för en resa i Belgien, Nederländerna och Luxemburg.

Vi är endast 18 deltagare och antrar en minibuss. Färden går söderut, medan Jörgen livfullt berättar om Nederländernas geografi, historia och politik. Han verkar kunna allt. Landskapet är platt. Det består av tidigare havsbotten som torrlagts, så kallade polderar, med kanaler överallt för att reglera vattnet. En del mark ligger 4–5 meter under havsytan.

Vårt första stopp blir Haag där vi ser *Fredspalatset*. Det stod klart 1913 efter initiativ från bland annat Ryssland! Nu finns till exempel Internationella domstolen där. Efter en liten promenad i centrala staden med spännande blandad arkitektur, fortsätter färden mot Delft vars storhetstid varade in i 1600-talet. Vi njuter av det vackra blåmålade porslinet, pampiga byggnader, kyrkor och statyn över »folkrättens fader« Hugo Grotius som föddes här.

På väg till Baarle Nassau/Hertog uppmärksammar vi villornas stora gardinlösa fönster. Det är en rest från kalvinistisk påverkan; man vill visa att inget otillbörligt sker. Vilken annorlunda stad vi kommer till! Den ligger i Nederländerna, men med 30 belgiska enklaver. Överallt är gränser dragna, på gator, trottoarer, genom hus, till och med genom stadshuset går en gräns. Beroende på var dörren till bostaden är, beskattas man i det landet, även om huset i övrigt till största delen ligger i det andra landet. Under covid höll den belgiska delen av ett varuhus stängt enligt lag, medan den nederländska var öppen.

Vi kommer in i Flandern, den nordligaste regionen i Belgien. De övriga är Vallonien och Bryssel. År 1898 blev Belgien officiellt en tvåspråkig stat, flamländska (en dialekt av nederländska) och franska.

Även i Flandern är det platt och precis som i Nederländerna åker vi på tidigare träskmark eller sjöbottnen på vår väg mot Brygge. Vi stannar till i Antwerpen och går runt i centrum och beser bland annat statyn *Handkastaren*. Sagan säger att staden bevakades av en jätte som krävde tull av alla. Om man inte betalade högs ens händer av. Staden räddades av en soldat som högg av jättens hand och kastade iväg den. Därav fick staden sitt namn; (hand=werpen) Antwerpen.

I Brygge, även den en vattenstad, känd för tyg och spetsar, med storhetstid fram till 1600- och 1700-tal, ska vi sova tre nätter. Vi får dels en rundtur och en guidad tur på kanaler i centrala staden, dels tid för egna upptäckter.

En dag åker vi till Ypern för att se skyttegravar från första världskriget. Vår chaufför pekar på en

Fredspalatset i Haag stod klart 1913. I dag är Internationella domstolen och Haagakademien för internationell rätt inhysta där.

Skulpturen Handkastaren i Antwerpen.

granat som står lutad mot ett träd längs vägen. Fortfarande hittar bönder rester från kriget när de brukar jorden. Fynden ställs vid vägkanten så att de kan samlas in. Krigsmuseet Sanctuary Wood Hill 62 visar vapen, fotografier och personliga ägodelar. Utomhus är skyttegravarna intakta och granatkratrar är fortfarande fullt synliga. Vi blev alla djupt berörda.

Resan fortsätter mot Gent, en av Europas största städer på 1500-talet, vars handel och utveckling fortsatt genom århundradena. I katedralen *Sint-Baafs* kan man mot kostnad se bröderna Van Eycks stora altartavla från 1400-talet. Tyvärr är det busväder så vi avstår från längre stadsrundvandring, och fortsätter till Bryssel för två nätter.

Nästa dag är det tack och lov uppehåll så vi promenerar runt bland pampiga byggnader och några små statyer, dels *Manneken Pis*, dels den flera hundra år yngre *Jeanneken Pis*. Andra byggnader kan vara väldigt smala ut mot gatan, man betalar skatt efter plats på gatan, men väldigt långa inåt.

Resan går vidare. Först mot Dinant, som ligger i floden Meuses dalgång. Här föddes saxofonens skapare, *Adolphe Sax*. Vi fortsätter genom Ardennerna i höstskrud och regn. Vi ser mest lövskog, men ju högre och längre söderut vi kommer, även barrträd.

Luxemburg är Europas största lilleputtstat, och vi ska tillbringa sista natten på vår resa i staden Luxemburg. Vårt hotell ligger precis vid *Monument du Souvenir*, ett krigsmonument över de tusentals luxemburgare som tjänstgjorde under första världskriget. Monumentet står på en fästning, högt över floddalen *Valée Pétrusse*, och vi har en vidunderlig utsikt. Där uppe finns även nedgången till *Casemates de la Pétrusse*, en försvarsanläggning med vindlande underjordiska gångar neråt. Vi som dristar oss till att gå ner, kommer ut i dalgången. Lite kämpigt att ta sig upp igen, det är närmare trehundra trappsteg. Även här går vi på stadsrundtur bland mäktiga byggnader.

Som alltid har Jörgen hittat restauranger som erbjuder regionala specialiteter. Dit hör pannkakor med bacon och svamp som avnjutes med sirap, riktigt gott, bitterballen (nederländsk krokett med kött) – nåja, roligt att ha fått prova; och i Belgien naturligtvis musslor. Dessutom har vi smakat på lokala ölsorter och andra ädla drycker, såsom *Elixir d'Anvers* (en belgisk likör med örter och kryddor). Efter åtta intensiva dagar, sprängfyllda av intryck och information, kommer vi, trötta men nöjda, åter till Linköping.

Text: Barbro Santa Eufemia
Foto: Bertil Tunel och Barbro Santa Eufemia

Manneken Pis är nog Bryssels mest kända staty.

Den lilla statyn *Jeanneken Pis* är inte lika välkänd.

Gränsen mellan Nederländerna och Belgien går snett igenom Stadshuset i Baarle Nassau/Hertog.

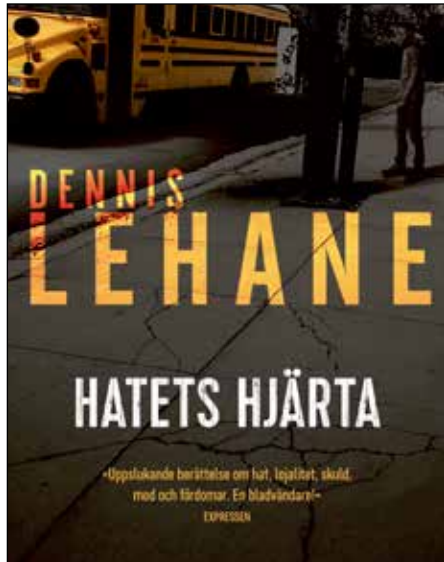
En av Dinants alla saxofoner till minne av stadens son.

I Belgien äter man gärna musslor och pommes frites och dricker därtill ett gott belgiskt öl.

Hårda julklappstips för en god jul

Julen blir inte riktigt jul om tomten inte kommer med böcker, helst många böcker. Biografier, deckare, romaner och kanske lyrik, förgyller juldagarna. Här är några av redaktionens förslag på bra böcker i olika genrer.

Dennis Lehane
Hatets hjärta
(Small Mercies 2024)

Den amerikanske författaren Dennis Lehane är en mångsidig mästare. Han hittar de mest skiftande miljöer; personporträtten är vassa och dialogerna är rappa.

Bland hans tidigare storsäljare finns *Gone Baby Gone*, *Mystic River* och *Shutter Island* som alla blivit filmer.

Hatets hjärta tar oss tillbaka till raskravallerna i Boston den brännheta sommaren 1974. Vi möter slum, klasshat, irländsk maffia, kriminalitet och mitt i allt detta en ensamstående mamma som söker efter sin försvunna dotter...

Den här boken lägger du inte ifrån dig förrän du läst ut den!

Text: Stina Söderlund

Francesca Giannone
Brevbäraren i Lizzanello
(La Portalettere 2023)

Den italienska författaren Francesca Giannone hämtade inspirationen till succédebuten ur sin egen gammelmormors, Anna Avallenas historia. Hon var Italiens första kvinnliga brevbärare.

När en självständig norditalienska gifter sig med en syditalienare och flyttar med honom till hans hemby är det givetvis upplagt för kulturkrockar. Där finns starka släktband, glödande kärlek... äktenskapsbrott... och barn...och mat...och vin!

Här finns alla ingredienser till några timmars verklighetsflykt, dock med en gnagande oro bakom det lättsamma. Hur länge kan man egentligen leva i skuggan av en livslögn?

Text: Stina Söderlund

Tim Cooke och Paul Daviz
Boken om uppfinningar –
Fantastiska idéer som förändrat världen

2021

Den här boken är nog tänkt för lite äldre barn och ungdomar, men jag tycker att den passar lika bra för vetgiriga vuxna. Den är både rolig och allmänbildande.

Här kan man läsa om hur bland annat brandbilar, hemlarm och dammsugare kom till, men också om rymdraketer, drönare, MR-skanner och ögonkirurgi.

Uppfinningarna är uppdelade i sex kapitel: de som ger oss kraft, de som förflyttar oss, de som för oss närmare varandra, de som gör livet enklare, de som gör oss friskare och de som gör oss tryggare.

Varje uppslag berättar om en uppfinning med hjälp av ganska korta texter och roliga illustrationer. Och tänk, boken har fått med ett antal kvinnliga uppfinnare! I slutet finns en inspirationstext för den som vill bli uppfinnare, en tidslinje över uppfinningar från 1450-talet fram till våra dagar och en ordlista. Till sist en text om Alfred Nobel och Nobelpriset, och tips om vart man kan vända sig för att få veta mer.

Text: Anna-Lena Rönn

Studiecirklar våren 2026

Anordnas i samarbete med Folkuniversitetet

- Första anmälningssdag är **onsdagen den 7 januari**
- Sista anmälningssdag **tisdagen den 20 januari**
- **OBS! Cirkarna är endast öppna för våra medlemmar och anmälan är obligatorisk.**
- Anmälan ska göras på vår webbplats, www.sulink.se
- Anmälningar på annat sätt accepteras inte.
- I menyraden upptill på sidan väljer du *Aktiviteter och Studiecirklar*. Följ sedan instruktionerna.
- Vid kurser som löper över flera terminer, har de som följer kursnivåerna löpande förtur.
- När du anmält dig får du ett mejl med en bekräftelse på din anmälan.

Betalning:

Direkt vid anmälan kommer du till en sida hos Walley Bank som hanterar betalningarna för Folkuniversitetets och SU:s räkning. Här kan du välja olika alternativ:

Väljer du *Betala inom 14 dagar* tillkommer ingen avgift. Du får en faktura via mejl direkt när du slutfört din anmälan. Avsändare är Walley Bank och rubriken på mejlet är »Faktura från Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet« vilket också står på fakturan.

Övriga betalningsalternativ är *Swish, betala om två månader, betala i egen takt, banköverföring och kort*. Gör du direktbetalning med Swish, banköverföring eller kort, tillkommer ingen avgift.

- Notera att du redan vid anmälan förbinder dig att betala för cirkeln. Skulle den bli inställd eller om något annat inträffar innan kursstart (till exempel sjukdom), kommer avgiften att återbetalas via Walley Bank. Vi tillämpar Folkuniversitetets regler för återbetalning.
- Anmälan är bindande efter anmälningstidens utgång.
- Anmälning villkoren finns på www.folkuniversitetet.se/anmalningsvillkor
- Innan cirkeln startar får du en kallelse med uppgifter om tid och plats.

Språk

Europarådets nivåskala

Beskrivningarna nedan visar kursens målnivå, inte utgångsläget.

Om du är nybörjare ska du läsa på nivå A1. Om du kan det som står under A1, bör du läsa en kurs på nivå A2 och så vidare.

Nivå A1 Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser. Jag kan presentera mig själv och ställa enkla frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt.

Nivå A2 Jag kan förstå fraser och vanliga ord som rör personliga förhållanden. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang.

Nivå B1 Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända vardagliga ämnen. Jag kan länka ihop fraser på ett enkelt sätt för att beskriva erfarenheter och skeenden.

Nivå B2 Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Jag kan kommunicera flytande så att ett samtal med en infödd löper i stort sett utan problem.

Nivå C1 Jag kan läsa krävande texter och är även medveten om underförstått innehåll. Jag kan uttrycka mig nästan helt obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för olika ändamål.

Nivå C2 Jag kan utan problem förstå så gott som allt jag hör eller läser och referera till fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och flytande i så gott som alla situationer.

Är du osäker på din språknivå?

Testa dig gratis på:

www.folkuniversitetet.se/spraktest

Engelska B2

SU01

Vi fortsätter att förkovra oss i engelska. Vi repeterar och utökar vårt ordförråd, förbättrar vårt uttal, förstärker våra grammatikkunskaper och kommunicerar på engelska i varierande former.

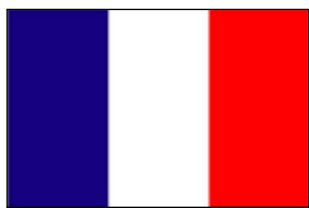
Kursbok: *Stepping Stone 4* av Birgitta Dalin, Jeremy Hanson och Kerstin Tuthill.

Maud Sibo-Johansson

Tid Ons. 10.00–11.30, 10 ggr

Start 11/2, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Franska fortsättning A1 – A2

SU02

En kurs för dig som är nybörjare. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Kursbok: *Franska 1* av Gunilla Ericsson och Agneta Rehder.

Bruno Rebillon

Tid Tors. 16.00–17.30, 10 ggr

Start 5 februari, ej vecka 8 och 14

Avgift 800 kr

Foto: Mathias Reding on Unsplash

Italienska A1, fortsättning

SU03

En kurs för nybörjare/fortsättning. I kursen får deltagarna ett basordförråd med hjälp av övningar, grundläggande grammatik och vardagsfraser. Förtur för tidigare deltagare.

Kursbok: *Buon viaggio 2* av Manuela Ruppel Ohlsson, Paula Eklund Brancoul, ska tas med från start.

Eva-Lena Bard

Tid Tors. 10.00–11.30, 10 ggr

Start 5 februari

Avgift 800 kr

Italienska A2, del 4

SU04

Vi fortsätter att förbättra vår italienska både muntligt och skriftligt. Deltagarna får extra övningar samt informativa texter om kultur, historia, med mera. Läraren kompletterar med personliga upplevelser från Italien.

Förtur för tidigare deltagare.

Tiziana Nilsson

Tid Tors. 14.00–15.30, 10 ggr

Start 5 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Italienska B1

SU05

Vi fortsätter att förbättra vår italienska både muntligt och skriftligt. Deltagarna får extra övningar samt informativa texter om kultur, historia, med mera. Läraren kompletterar med personliga upplevelser från Italien.

Förtur för tidigare deltagare.

Tiziana Nilsson

Tid Tors. 16.00–17.30, 10 ggr

Start 5 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Italienska B2, fördjupning

SU06

Vi fortsätter att förbättra vår italienska genom att läsa texter och samtala kring dessa. Skriftliga och muntliga övningar utvecklar våra grammatiska kunskaper ytterligare. Detta varvar vi med nedslag i den italienska vardagen.

Förtur för tidigare deltagare.

Anette Gentile

Tid Ons 14.00–15.30, 10 ggr

Start 11 februari

Avgift 800 kr

Latin för nybörjare NY

SU07

SALVETE! Följ med på en språklig vandring till antikens Rom och öppna dörrar till den tvåtusenåriga kultur som använt latin som medium! Under kursen kommer vi att läsa mycket enkla texter på latin och tolka kända bevingade ord, såsom »Mens sana in corpore sano« »En sund själ i en sund kropp«. Vi kommer även att analysera ett antal latinska låneord i svenskan och se på utvecklingen från latin till de romanska språken (italienska, spanska, franska, portugisiska).

Diego Rossi

Tid Fre. 13.00–14.30,

5 ggr, var tredje vecka

Start 6 februari

Avgift 750 kr

Latin, fortsättning

SU08

SALVETE! Vi fortsätter i vårt kompendium med grammatik, ordförråd och kända citat. Vi kommer även att läsa lätt förenklade originaltexter som ger dig en inblick i antikens och medeltidens kultur och lyssna på latinska sånger från olika epoker.

Diego Rossi

Tid Fre 15.00–16.30

5 ggr, var tredje vecka

Start 6 februari

Avgift 750 kr

Spanska B2, del 5

SU09

DIGITALT Live

Vi fortsätter att lära oss ord, fraser och grammatik. Vi utgår från något mer avancerade texter och kommunicerar på enkel spanska så mycket som möjligt.

Maria Hernández

Tid Tis. 15.00–16.30, 12 ggr

Start 3 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Spanska A1, del 6

SU10

En kurs för dig som är nybörjare eller har några kunskaper i spanska. Vi lär oss ord, uttryck och enkla fraser i lågt tempo för att klara enkla vardagssituationer.

Bok: *Caminando 1*, Natur & Kultur fjärde upplagan.

Guillermo Muñoz

Tid Ons. 10.00–11.30, 10 ggr

Start 25 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Tyska B1 falska nybörjare, fortsättning

SU11

Över 100 miljoner människor i Europa har tyska som modersmål. Tyska är användbart och dessutom lätt att lära sig förstå och tala, eftersom tyska och svenska är så nära besläktade. Man lär sig snabbt väldigt mycket.

Har du kanske läst lite tyska och vill fräscha upp dina kunskaper? Då är detta kursen för dig. Med utgångspunkt i kursdeltagarnas önskemål övar vi på att kommunicera, läsa och höra samt repetera basgrammatik. Förtur för tidigare deltagare.

Bok: *Ausblicke 2*, av Nilsson, Raab, Braun.

Elizabet Bate Holmberg

Tid Tors. 13.00–14.30, 10 ggr

Start 5 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Typisk barockkyrka i södra Tyskland.

Photo by Daniel Seßler on Unsplash

Photo by Yana Ralko on Unsplash

Kyrkan i Ulm, en gång med världens högsta torn.

Photo by Marcus Ganahl on Unsplash

Målning – Olja och akryl

SU12

Utveckla din kreativitet och din kunskap om måleriets villkor och mångfald.

Alla är välkomna – såväl nybörjare som proffs.

Thomas Gustavsson

Tid Mån. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 2 februari

Avgift 1 200 kr

Målning – Olja och akryl

SU13

Innehåll: Se SU12

Thomas Gustavsson

Tid Tis. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 3 februari

Avgift 1 200 kr

Målning – Olja och akryl

SU14

Innehåll: Se SU12

Thomas Gustavsson

Tid Ons. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 4 februari

Avgift 1 200 kr

In the Bois de Boulogne av Berthe Morisot. Finns på Nationalmuseum.

Målning – Olja och akryl

SU15

Innehåll: Se SU12

Thomas Gustavsson

Tid Tors. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 5 februari

Avgift 1 200 kr

Lekfullt akvarellmåleri, fortsättning

SU16

Välkommen till en akvarellcirkel under ledning av Eva Lena Bard, konstnär och pedagog. Med hjälp av kravlösa och lekfulla övningar släpper vi loss fantasin och utforskar akvarellens möjligheter. Studiecirkeln passar såväl nybörjare som vana målare. Förtur för tidigare deltagare.

Eva-Lena Bard

Tid Fre. 10.00–12.15, 10 ggr

Start 6 februari

Avgift 850 kr

Måla akvarell

SU17

Kom och måla, prova på olika möjligheter inom akvarellmåleriet. Vi experimenterar med hjälp av lekfulla övningar och provar på olika tekniker. Vi släpper loss fantasin. Cirkeln passar både vana målare och nybörjare. Förtur för tidigare deltagare.

Eva-Lena Bard

Tid Tis. 13.30–15.45, 10 ggr

Start 3 februari

Avgift 850 kr

En resa genom konsthistorien, 3 terminer

SU18

Cirkeln syftar till att ge deltagarna översiktliga kunskaper inom bildkonst och arkitektur från antiken till i dag. Den ska ge ökad förståelse för hur konsten har påverkats av det omgivande samhället under olika tidsepoker. Olika konstströmningar och uttryckssätt diskuteras. Speciell tonvikt läggs på nordisk konst. Vi tolkar, lär oss förstå budskap och analyserar i stor utsträckning konstens betydelse.

Del 2 (3) – Bildkonst, arkitektur och skulptur från barocken (1700-talet) till postimpressionismen (början av 1900-talet).

Kenneth Bjureby

Tid Tors. 10.00–11.30, 12 ggr

Start 5 februari, ej vecka 14

Avgift 800 kr

Målning av Michelangelo i Versailles slott.

Skriv ditt liv, fortsättning

SU19

Välkommen till vår skrivargrupp! Vi fortsätter att skriva en kortare text till varje sammankomst och diskuterar frågor som: Vad är språkligt korrekt? Hur ska jag få min text att väcka intresse? Hur ska jag upprätthålla intresset och hur ska jag avsluta texten? Texterna leder ofta till livliga och intressanta diskussioner om innehåll, språk och form.

Anette Gentile

Tid Tors. 13.00–15.15,
6 ggr, varannan vecka
Start 12 februari
Avgift 800 kr

Bokcirkel 1

SU20

Samtal kring böcker berikar oss som läsare och förhöjer läsoplevelsen. I bokcirkeln träffas vi varannan vecka och diskuterar en bok vi har läst. Den litterära menyn består av skönlitteratur från 1900-talet och fram till våra dagar. Vi läser verk av både svenskspråkiga och översatta författare; allt från moderna klassiker och Nobelpristagare till någon uppmärksam debutant. Till första sammankomsten har vi läst »Den som följer en stjärna vänder inte om« av Malin Haawind.

Pirjo Väänänen

Tid Tors. 10.00–11.30,
6 ggr, varannan vecka
Start 5 februari, ej vecka 15
Avgift 650 kr

Bokcirkel 2

SU21

Innehåll se SU20

Pirjo Väänänen

Tid Tors. 13.00–14.30,
6 ggr, varannan vecka
Start 5 februari, ej vecka 15
Avgift 650 kr

Ellen Keys idévärld, fortsättning

SU22

Studiecirkeln består av fyra häften om Ellen Keys liv och idéer med efterföljande diskussionsfrågor. Vi läser ett häfte inför varje träff och diskuterar sedan innehållet tillsammans utifrån de frågor som passar gruppen. Häftena ingår i avgiften. Förtur för tidigare deltagare.

Marie Björklund

Tid Ons. 10.00–11.30,
4 ggr, varannan vecka
Start 4 februari
Avgift 650 kr

Foto: Wikipedia

Elin Wägners liv och idéer

SU23

Välkommen till en studiecirkel om Elin Wägners liv och hennes samtid. Vi läser ett häfte till varje gång och samtalar om innehållet. Vi tar bland annat upp rösträttsrörelsen, veckotidningen Tidevarvet, Fogelstadgruppen och ekofeminismen. Häftena ingår i avgiften

Marie Björklund

Tid Ons. 10.00–11.30,
6 ggr, varannan vecka
Start 11 februari
Avgift 700 kr

Okänd fotograf - Albert Bonniers Förlag: <http://www.albertbonniers-forlag.se/pressbilder/2004/kvinnor.htm>

Motion

Bowling 1

SU24

Träna och tävla i bowling.
Bowlingskor och klot finns att låna.

Marianne Tjärnlund

Tid Mån. 14.00–15.00, 12 ggr

Start 2 februari

Avgift 200 kr

Tillkommer: 30 kr per serie, cirka
3 serier per timme. Detta betalas
vid speltillfället.

Bowling 2

SU25

Träna och tävla i bowling.
Bowlingskor och klot finns att låna.

Anita Karlström

Tid Ons. 9.30–10.30, 12 ggr

Start 4 februari

Avgift 200 kr

Tillkommer: 30 kr per serie, cirka
3 serier per timme. Detta betalas
vid speltillfället.

Musik

Musiklyssning

SU26

Vi utgår från utbudet av klassisk
musik i Linköpings kyrkor och
konsertsalar. Genom att du lär
känna en del av musiken i förväg,
fördjupas din upplevelse av
konserterna.

Eva Sahlin

Tid Mån. 13.30–15.00,

8 ggr, varannan vecka

Start 2 februari

Avgift 650 kr

Natur

På upptäcktsfärd i naturen

SU27 grupp 1

Naturvandring i skog och mark i
varierande terräng, ibland svårare
mellan stubbar och stenar, men
oftast på stigar i öppna landskap.
Kläder efter väder. Ta med fika.
Start i Vidingsjö motionscentrum.

Janne Moberg

Tid Tis. 9.00–12.00, 6 ggr

Start 21 april

Avgift 700 kr

På upptäcktsfärd i naturen

SU28, grupp 2

Innehåll se SU27

Janne Moberg

Tid Ons. 9.00–12.00, 6 ggr

Start 22 april

Avgift 700 kr

Photo by Steven Cordes on Unsplash

Photo by Hans Ott on Unsplash

Vårt universum

SU29

Vi läser boken »Vi har ingen aning En guide till det okända universum« av Jorge Cham och Daniel Whiteson, och diskuterar vad naturvetenskapen klarlagt och vad den står frågande inför om kosmos.

Kjell Karlsson

Tid Mån. 13.00-14.30, 7 ggr

Start 2 februari, ej vecka 8

Avgift 650 kr

Minnesrika platser och historier

SU30

I vår fortsätter vi våra vandringar genom Linköpings historia. Nu besöker vi bland annat stadsdelen Gottfridsberg, Berga skulpturpark och centrala Griftegården.

Kursen omfattar åtta tillfällen varav tre inomhus på Fontänen.

Övriga fem tillfällen vandrar vi utomhus under ledning av guider från Linköpings guideklubb.

Margareta Carling och Stina Söderlund

Tid Tis. 14.00-16.15, 8 ggr

Start 24 februari,
ej vecka 14 och 15

Avgift 850 kr

Stickträffar NY

SU31

I vår erbjuder vi återkommande stickträffar. Du kan vara erfaren stickare eller inte ha stickat sedan skolsløjden. Vi träffas, stickar och inspirerar varandra. Kursledarna bidrar med sina stickkunskaper. Ta med stickor och garn till första träffen.

Lovis Allvar och Britt Öster

Tid Tors. 9.00-11.15,
5 ggr, varannan vecka

Start 12 februari

Avgift 700 kr

AI i vardagen

– nyfiken tillsammans NY

SU32

AI finns redan runt oss: i mobilen, på nätet, i vardagens små överraskningar. Men vad kan vi faktiskt ha den till? I denna studiecirkel testar vi tillsammans hur AI kan hjälpa till i det vanliga livet – skriva, söka, planera, skapa och ibland överraska. Vi tar det lugnt, provar tillsammans och lär oss av misstagen och hittar nyttan steg för steg. Ingen förkunskap behövs – bara nyfikenhet!

Cirkeln hålls i datasalen, men den som vill kan ta med mobil, padda eller bärbar dator.

Kjell Höddelius

Tid Tis. 10.00-12.15,

3 ggr, ej vecka 8

Start 3 februari

Avgift 600 kr

Vinprovning NY

SU33

Genom teori och provning fördjupar vi våra kunskaper om de vanligaste druvsorterna avseende vinområden, klimatförhållanden, vinodling, etcetera. Förkunskap i provningsteknik är önskvärd men inte nödvändig.

Jens Nyström

Tid 14.00-16.15, 3 ggr

Start 10 mars

Avgift 600 kr

Vin betalas separat av deltagarna.

OBS! Kursen hålls på Engelbrektsgratan 10.

Photo by Chelsea Pridham on Unsplash

Viktigt!

Du som följer med på resor i SU:s regi behöver eget försäkringsskydd. SU:s försäkring omfattar inte resor. Kolla därför att din hemförsäkring eller din olycksfallsförsäkring gäller.

13 februari

Vi reser till Falkenbergsrevyn och Textilmuseet i Borås

Vår tvådagarsresa bjuder både på underhållning och industrihistoria. I Falkenberg ser vi 2026 års revy med det välkända revygänget. På hemväg besöker vi Textilmuseet i Borås. Museet har flera spännande utställningar.

Vi åker med Uknabuss från Åtvidaberg/Linköping på fredag morgon. Lunch serveras i Tranemo kl. 11.15, och vi anländer till Grand Hotel i Falkenberg kl. 14.00. Föreställningen börjar kl. 15.00. Den nya upplagan av Falkenbergsrevyn heter *Högt spel*. Ensemblen beskriver den bland annat så här: »Vi driver med vår samtid och vi gör det med humor av både finess och klass och världen blir inte roligare än vi gör den. Nya revyn är starkt kopplad till att det är många som spelar högt och mår bäst av att tas med en komisk klackspark. I en tid av oroliga utsikter har vi goda avsikter och vill sprida roliga insikter om allt mellan himmel och jord. De kan gälla allt från höga tullar, höga kaffepriser och Kungens svårigheter att hålla reda på barnbarnens namn, till att skoja med juvelkuppen i Louvren och regeringens katapultstol för höga chefer.»

Efter föreställningen serveras en tvårätters meny på Grand kl. 19.00. På lördagen lämnar vi Falkenberg kl. 09.30 och beger oss till Borås för en visning av Textilmuseet. Basutställningen *Textil Kraft* är en

berättelse från industrialiseringens samhällsomvandling till dagens innovationsmiljöer. Den andra basutställningen *Kläder & Couture* berättar en historia om hur svenskt vardagsmode skapades med inspiration från couturevisningarna i Paris mellan 1930–1970-tal.

Museets tillfälliga utställningar kan handla om allt ifrån mode, design, konst och hantverk till industrihistoria, hållbarhet, tekniska och smarta textilier. Vid vårt besök pågår en utställning om *Sven Fristedt* som var en av vår tids mest produktiva och uppskattade textilformgivare. Under flera decennier formgav han mönster för bland andra Borås Wäfveri AB och Ikea.

Vi äter lunch på museet och fortsätter sedan hemåt.

Avresa

Fredagen 13 februari
Åtvidaberg 07.45, Ekoxen 08.25,
Cupolen 08.40

Hemkomst

Lördagen 14 februari
Linköping cirka 16.30, Åtvidaberg
cirka 17.20

Antal platser: 47

Anmälningsavgift:

200 kr som ingår i resans pris.

Resans pris:

3 300 kr. I det ingår bussresa, 2 luncher, teaterbiljett, hotellövernattning i dubbelrum med frukost, tvårättersmeny och guidning på

mars-april

Liljevalchs vårsalong

I mars och april 2026 planerar vi att göra två resor till Liljevalchs vårsalong. Vi har ännu inte exakta datum, då det inte går att boka guidade visningar än.

Upplägget blir ungefär som tidigare: Buss och fika på vägen upp till Stockholm. Guidad visning av Vårsalongen och lunch på Blå Porten. Dessutom blir det ett besök på ytterligare ett museum på eftermiddagen.

Håll utkik efter mejl för mer information om datum och anmälning.

SU-värdar:

Catharina Björkman Svensson

072-96 96 719

Barbro Santa Eufemia

070-598 39 14

Foto: Mattias Lindbäck

Textilmuseet.

Tillägg för enkelrum:

330 kr.

Anmälan öppnas:

Torsdag 8 januari kl 10.00 på SU:s hemsida

Sista dag anmälningsdag:

Tisdag 20 januari

Önskemål:

Ange påstigningsplats i Linköping, eventuella allergier samt bokning av enkelrum vid anmälan. Påstigning i Åtvidaberg meddelas SU-värden.

SU-värd:

Thomas Winberg 070-550 39 42

2 juni

Dagsutflykt till Örebro och Hallsberg

Dagens resa går till en Vasaborg med 700-åriga anor och till ett hus från slutet av 1800-talet, som har väggmålningar av Carl Larsson.

Vasaborgen är förstås Örebro slott. Den imponerande byggnaden ligger på en egen holme i Svartån. Hur gammalt slottet är vet man inte säkert. Den äldsta delen är troligen ett medeltida stenhus, som sedan växer med ett 30 meter högt försvarstorn. På 1300-talet kommer en större borg till. Den uppförs troligen av kung Magnus Eriksson och kallades för Örebrohus.

Slottet bjuder på kunglig historia och många spännande berättelser. Engelbrekt, Gustav Vasa, Lasse-Maja och Jean-Baptiste Bernadotte är bara några av alla som varit på slottet. I dag är det ett levande kulturarv med utställningar och aktiviteter året runt. På förmiddagen får vi en guidad visning.

Efter visningen äter vi lunch på Stadsträdgårdens restaurang som ligger mitt i stan. Sedan går färden till Bergööska huset i Hallsberg. Adolf Bergöö, som lät bygga huset var far till Karin Larsson och således svärfar till Carl Larsson. Där får vi en guidad visning av huset som ritades av Ferdinand Boberg, en landets mest kända arkitekter. Huset är kanske mest känt för att konstnären Carl Larsson smyckade väggarna i festsalen, men i Bergöövåningen finns även konst av Karin Larsson.

Eftermiddagskaffe serveras på Pewes i Hallsberg.

Avresa

Åtvidaberg 07.30, Ekoxen 08.10, Cupolen 08.20

Hemkomst

Linköping 17.45, Åtvidaberg 18.30

Antal platser: 47

Anmälningsavgift:

200 kr som ingår i resans pris.

Resans pris:

850 kr. I priset ingår bussresa, 2 guidade besök, lunch och eftermiddagskaffe.

Önskemål:

Vid anmälan anges eventuella allergier. Påstigning i Åtvidaberg meddelas SU-värden.

Anmälan öppnas:

Tisdagen 12 maj kl. 10.00 på SU:s hemsida

Sista dag för anmälan: 28 maj

SU-värd:

Thomas Winberg 070-550 39 42

Foto: Maria Djurskog

Festsalen i Bergöövåningen med väggmålningar av Carl Larsson.

30 april–9 maj

Bretagne & Kanalöarna

Vårens utlandsresa går västerut, till franska Bretagne och de engelska kanalöarna Jersey, Guernsey och Sark. Området har starka band som går långt tillbaka i tiden.

Vår resa börjar i Bretagne, där vi hinner uppleva Quimper, klosterön Mont Saint-Michel och ostronhuvudstaden Cancale, innan vi tar oss till Kanalöarna. Vi avslutar med ytterligare två bretonska pärlor, den gamla sjörövarstaden Saint-Malo och Bretagnes huvudort Rennes.

Torsdag 30 april Linköping–Nantes–Quimper (buss 240 km) Tidig avresa från Linköping med flyg till Amsterdam. Därifrån vidare till Nantes, dit vi anländer kl. 11.15. Nantes är huvudort i regionen Pays de la Loire och den berömda floden rinner genom staden. Vi avnjuter en fransk lunch ackompanjerad av Loirevin innan vi kör vidare mot Bretagne. Efter knappt 15 mil (två timmar) är vi Carnac och besöker dess berömda bautastenar. Efter en tims lång färd, som bjuder på pittoreska bretonska vyer, når vi Quimper som är Bretagnes kulturella huvudstad. Vi bor två nätter på *Hotel de la Gare*, beläget mitt i centrum av denna pittoreska stad med korsvirkeshus. En middag på trevlig restaurang får avsluta dagen.

Fredag 1 maj Quimper och rundtur i Bretagne (buss totalt 100 km)

På förmiddagen blir det rundtur med buss till de västligaste delarna av Bretagne. Vi besöker bland annat Locronan, som har utsetts till en av Frankrikes vackraste byar. Tjugo naturscenerier med dramatiska klippor och färgglada fiskehamnar kantar vår väg. Till lunch smakar vi på typiska bretonska crêpes. Eftermiddag och kväll på egen hand i Quimper.

Lördag 2 maj Quimper – Dinan – Mont St. Michel (bussresa 260 km) Efter frukost tar vår buss oss tvärs över Bretagne. Efter tjugo mil når vi en av Frankrikes bäst välbevarade medeltidsstäder, Dinan, som ligger på en höjd över floden Rance. Som att kliva in i en medeltida målning, har någon sagt. Innanför stadsmuren finns ett virrvarr av kullerstensgator och här ligger också ett värds-hus där vi äter en god lunch.

Efteråt beger vi oss de cirka sex milen till den legendariska klosterön Mont Saint-Michel (som förvisso ligger i Normandie). Beroende på om det är ebb eller flod är Mont Saint-Michel antingen en del av fastlandet eller en ö. En permanent vägbro säkerställer passager dit och

tillbaka, utom då tidvattenhöjden når sin högstanivå, 14 meter! Vi bor på *Hotel Vert* på fastlandet, med fin utsikt över klosterön. Middag serveras på en närbelägen restaurang.

Söndag 3 maj Mont Saint-Michel – Cancale – Saint-Malo – Jersey (bussresa 55 km)

Vi tillbringar förmiddagen vid Mont Saint-Michel. Vid 12-tiden lastar vi bussen för en tims lång färd till Bretagnes ostronhuvudstad Cancale. Här får alla ostronälskare sitt lystmäte med lunch på egen hand bland de många ostronrestaurangerna i hamnen. Det finns såklart annat för den som inte älskar ostron. Vid 16-tiden beger vi oss till Jerseyfärjan i Saint-Malo, som avgår kl. 18:00. Snabbfärjan avverkar de dryga sex milen till Jersey på halvtimman.

Jersey är den största och folkrikaste av öarna i Engelska kanalen och den mest besökta. Ön mäter två mil från öst till väst och cirka fem kilometer från nord till syd och har strax över 100 000 invånare. När vi angör huvudstaden St. Helier, vackert belägen vid bukten St. Aubins Bay, får vi ställa tillbaka klockan en timme till brittisk tid. Vårt hotell *De Normandie* väntar oss för fem nätter och på kvällen dukar hotellrestaurangen upp en angenäm middag.

Måndag 4 maj Jersey

Efter frukost tar våra lokala minibussar oss till olika platser på ön. Vi gör många stopp för att njuta av vackra vyer och lummig grönska. Besöket på det tyska underjordiska sjukhuset från andra världskriget är speciellt minnesvärt. Kanalöarna var det enda brittiska territorium som ockuperades av tyskarna. Det är en unik känsla att promenera till *Elizabeth Castle* utanför St. Helier när det är lågvatten. Väntar man sedan in högvatten får man se borgen förvandlas till en ö. Är det ingen springflod på väg kan man låta sig »jagas« av tidvattnet från borgen till St. Helier. Därifrån kan man se hur hela bukten fylls upp. Under dagen avnjuts lunch på en landsortspub medan kvällen är ledig för egna gastronomiska upptäckter i St. Helier.

Foto: av Gilbert Simonart från Pixabay

Mont Saint-Michel.

Tisdag 5 maj Dagsutflykt till

Guernsey

Kl. 08:35 avgår snabbfärjan till St. Peter Port, Guernseys lilla huvudstad. Den näst största kanalön ligger drygt fyra mil nordväst om Jersey och färden dit tar runt en timme. Guernsey är bara hälften så stor som Jersey, så avstånden är korta. Vi får en tvåtimmars rundtur med minibussar och njuter av vackra vyer och historiska minnesmärken. De tyska befästningarna från andra världskriget är intressanta. Den uppmärksammade boken »Guernseys litteratur- och potatisskalspajssällskap« av Mary Ann Schaffer belyser ockupationsåren 1940–45 och har filmatiserats. Vi tar del av lokala sedvänjor och Guernseys intressanta historia och styrelseskick.

Efter några timmars egen tid i St. Peter Port, avgår snabbfärjan till Jersey kl. 17.00. Lunch ingår men kvällens middag är på egen hand i St. Helier.

Onsdag 6 maj Dagsutflykt till Sark

Efter frukost beger vi oss till hamnen för avgång kl. 10.10. Överfärden till Sark, som har runt 550 invånare, tar en knapp timme. Plötsligt befinner vi oss i en verkligt udda avkrok. Sark har sitt eget lokala styre enligt lagar från 1500-talet och leds av en seigneur (fogde). Efter påtryckningar från London infördes vissa demokratiska reformer 2008. Här finns inga bilar, endast häst och vagn, cyklar och traktorer får trafikera öns grusvägar. Efter ankomsten blir det således hästdragna ekipage för att insupa Sarks speciella atmosfär och få inblickar i detta smått osannolika lilla samhälle. Lunch på en lokal pub ingår. På eftermiddagen sker återfärd till Jersey och en afton på egen hand.

Torsdag 7 maj Jersey

Ledig dag. Det är enkelt att ta lokalbuss och kanske göra en liten vandring längs någon av de fina kustlederna. Eller bara njuta av tidvattnets skådespel eller av St. Helier.

Fredag 8 maj Jersey–Saint-Malo

Båten från St. Helier avgår kl. 09.40 och efter halvannan timme är vi åter i Saint-Malo i Bretagne. Vid ankomsten får klockan ställas fram en timme till 12.15. Vi beger oss direkt

till *Hotel France & Chateaubriand* och checkar in för resans sista natt. Vi ägnar eftermiddagen åt att utforska den legendariska hamnstaden med dess intressanta historia. På kvällen väntar en avskedsmiddag på en av stadens många förträffliga restauranger.

Lördag 9 maj Saint-Malo–Rennes–Linköping (bussresa 70 km)

Vi lämnar hotellet vid 10-tiden och kör sju mil söderut till Rennes, som är huvudort i region Bretagne. Rennes kombinerar gammalt och nytt, men vi fokuserar på stadens historiska centrum och det livliga torget *Place des Lices*. Här finns många serveringar där man kan äta lunch. Lördagar äger den traditionella marknaden rum på torget, vilket blir en stämningsfull avslutning på resan.

KLM avgår från Rennes kl. 16.50 och efter två och en halv timmes transit i Amsterdam, landar vi i Linköping kl. 22.55.

Pris per person: 27 600 kr

Enkelrumstillägg för nio nätter: 6 300 kr

I priset ingår:

- Flyg i ekonomiklass Linköping–Nantes, Rennes–Linköping inklusive ett incheckat bagage
- Flygskatter
- Nio övernattningsnätter i delat dubbelrum med frukost enligt program
- Sex luncher och fyra middagar
- Transporter med buss och snabbfärjor enligt program

- Entréer i Guernsey, Jersey och Mont Saint-Michel
- Lokala skatter och avgifter
- Reseledare Jörgen Westerhov, LG Travel, samt lokala guider

Tillkommer: Måltidsdrycker

SU-värd: Barbro Santa Eufemia
070-598 39 14

Anmälan öppnar: 8 januari 2026
och görs via e-post till jw@lgtravel.se

Sista anmälningsdag: 5 februari 2026

Antal platser: 35

Följande ska anges i anmälan:

Namn (exakt enligt passet)

Adress

Telefonnummer

E-postadress

Ev. önskan om enkelrum

Ev. önskan om specialkost. Ange ev. allergier.

Anmälningsavgiften, 3 000 kronor, faktureras av LG Travel. Anmälan bekräftas då denna är betald.

Tänk på att ha rätt avbeställningsskydd hos ditt försäkringsbolag och bank (om du betalar med bankkort).

Ta med hemförsäkringens servicekort, det europeiska sjukförsäkringskortet från Försäkringskassan och giltigt pass.

Detta är en förkortad version av programmet.
Hela programmet finns på SU:s sajt.

Guernsey, Kanalöarna.

Bild av falco från Pixabay

Månadsföredrag

Tid: Onsdagar kl. 14.00–cirka 15.15.

Undantag torsdag 26 mars, Roger Altsäter.

Lokal: Wallenbergsalen, Östergötlands museum.

Pris: Medlemmar 50 kronor, övriga 100 kronor.

OBS! Endast betalning med Swish

Välkommen!

21 januari

Det goda livet i klimatomställningens tid

Klas Grinell

Om ekonomisk tillväxt, teknologisk utveckling och individuell tillfredsställelse kan orsaka en ekologisk kollaps, vad ska vi då sträva efter? Det är en angelägen fråga i klimatomställningens tid. Vi behöver inte bara hitta nya sätt att konsumera, producera och resa. Vi behöver också hitta nya sätt att tänka, handla och leva. Idéhistorikern Klas Grinell utgår från Aristoteles filosofi och påminner oss om det antika idealet för mänsklig blomstring, eudaimonia.

I sin bok *Eudaimonia* menar Klas Grinell att tillväxt inte behöver vara det yttersta målet. Politiken behöver i stället riktas mot att utveckla människans möjligheter att leva hållbart och gott. Vi ska inte för-

söka bemästra naturen utan försöka återfinna platsen i den. Lycka ska inte bero på förgiftning, artdöd och global uppvärmning. Han reflekterar också över nya sätt att förhålla sig till natur, utveckling, självförverkligande och till varandra. Eudaimonia är ett grekiskt filosofiskt begrepp som oftast översätts med lycka, men som egentligen handlar om ett blommande och meningsfullt liv, inte bara tillfällig njutning. Det betonar ett liv i linje med dygd, förnuft och ens sanna syfte, vilket leder till djupare tillfredsställelse. Begreppet är centralt i bland annat Aristoteles filosofi och kan ses som en strävan efter att leva ett gott och välmående liv som är mer stabilt och bestående än dagens uppfattning av lycka.

Klas Grinell är författare och docent i idéhistoria, med inriktning på islamisk tradition, kulturarv och filosofi. Föreläsningen utgår från boken *Eudaimonia Om det goda livet i klimatomställningens tid*.

Foto: Mika Grinell

25 februari

Konstnären Carl Fredrik Hill – Hans liv och verk

Maria Hall

Carl Fredrik Hill föddes i Lund år 1849 och var en av Sveriges främsta landskapsmålare. Men det var först efter sin död (1911) som han blev riktigt känd.

Hill var under delar av sitt liv psykiskt instabil och 1878 fördes han till sinnessjukhus efter det att grannar klagat på hans rop om nätterna samt att vänner chockades över hans nya bilder med obscena motiv enbart målade i pariserblått och kadmiumgult.

Maria Halls bok »Carl Fredrik Hill – Jag följer dina spår« (Arvinus förlag 2023) bygger på

de resor Maria gjort till de byar i Frankrike där Carl Fredrik Hill verkade under 1870-talet. Maria har likt en detektiv sökt efter de exakta positionerna där Hill stått och målat.

Hon kommer under sin föreläsningen att berätta om Carl Fredrik Hills konstnärskap och om hans djupt drabbande livsöde.

Hon kommer också beröra de mysterier som hon själv mötte under sina vandringar i Hills fotspår, ackompanjerat av ett spännande bildmaterial.

Maria Hall är verksam som konstnär i Stockholm – utbildad vid

Konsthögskolan Valand och Kungliga konsthögskolan. Hon är också konsthistoriker och skribent.

Foto: Kristian Pohl

26 mars (OBS! torsdag)

Kanalerna – kulturarv, utmaningar och framtid

Roger Altsäter

År 1810 fick Baltzar von Platen i uppdrag av kungen att bygga Göta kanal. Kanalen stod klar 1832 och har blivit ett av våra kulturarv. Kanaldirektör Roger Altsäter har arbetat på Göta kanalbolag sedan 2016. Han fick börja direkt med det stora renoveringsprojektet *Göta kanal 2.0*.

I början av 2000-talet visade det sig att det eftersatta underhållet innebar en stor säkerhetsrisk. Utredningar visade att det i princip fanns två alternativ – att göra en grundlig renovering eller att lägga igen kanalen. Beslutet blev att Göta kanal ska bevaras och projektet Göta kanal 2.0 sattes igång. Det är den största renoveringen sedan kanalen byggdes för 200 år sedan. Slutnotan landade på en miljard kronor och gjorde att kanalen är i nyskick.

Nu tar kanalbolaget nya steg. Ett nytt besökscentrum byggs i Berg och invigs i maj 2027. Den nya byggnaden får två våningar med stora glaspartier mot Roxen och hamnbassängen. På övervåningen blir det en restaurang med många sittplatser. Entréplanet kommer att ha en shop och ett café med sittplatser både inne och ute. En digital utställning kommer visa hur man kan resa på kanalen.

I slutet av juni 2025 brann restaurangen *Kanalkrogen i Berg* ner till grunden. Nu avser kanalbolaget att ta ett större grepp på området i Berg.

I februari 2025 övertog Göta kanalbolag driften av Hjälmare kanal. Kanalen, som byggdes redan på 1600-talet för att förbinda Hjälmarens med Mälaren, är Sveriges äldsta konstgjorda vattenväg som fortfarande används. I

samband med övertagandet startade en del renoveringsprojekt längs kanalen.

Roger Altsäter berättar mer om de båda kanalerna när han besöker oss i mars.

Foto: Privat

15 april

Dags att värna om demokratin – »Make democracy great again«

Jan Scherman

Jan Scherman är en av Sveriges mest engagerade röster i demokrati-frågan. Genom sina uppmärksammade filmer – bland annat *Länge leve demokratin* för Sveriges Television och den senaste dokumentären *Make Democracy Great Again*, för bio och TV4 – har han belyst både hoten mot demokratin och vägar framåt.

Nu reser Jan runt i Sverige och visar film, håller föredrag och samtal med publiken.

Jan talar om läget för demokratin här hemma och ute i världen. Visar genom undersökningar och exempel hur det ser ut.

Han talar om hat och hot som påverkar politiker men också journalister i vardagen och hur det påverkar både det offentliga samtalet, samtalstonen på sociala medier och i det privata. Han talar också

om hur politiska beslut påverkar demokratin och därmed vår vardag. Men han talar också om hoppet och var vi kan hitta det och om vad vi själva kan göra för att försvara och utveckla demokratin.

Jan Scherman, född i Filipstad, uppvuxen i Linköping med ett halvsjuskallt yrkesliv i media, ägnar nu sin tid åt att kämpa för demokratin genom filmer, föreläsningar och samtal.

Han började sin journalistbana på Östgöta Correspondenten i slutet av 1960-talet och har därefter arbetat med både radio och TV. Som grävande journalist fick han *Stora journalistpriset* för sin granskning av JAS-projektet 1989 och har i november 2025 tilldelats *Torgny Segerstedts Frihetspenna* för såväl sin journalistiska gärning som för sitt demokratiarbete.

Foto: Karl Gabor

22 april

Klanmödrar och kvinnomakt – så levde irokeserna på 1500-talet

Staffan Hammerman

Hur ofta hör du talas om ett samhälle där kvinnor har minst lika stor makt som män?

Staffan Hammerman berättar om irokesfolken som levde i Nordamerika. När de vita männen kom dit på 1600-talet chockades de av en kultur i stark kontrast till deras egen, där kvinnor i stort sett var omyndiga.

Hos irokeserna hade kvinnorna stort inflytande. De tillsatte och avsatte hövdingar. Vid rådsmöten vägde kvinnornas röst minst lika tungt som männens. Kvinnorna ägde jorden och bostäderna. Här

förekom prövoäktenskap och familjeplanering. Vid skilsmässa fick alltid kvinnan omvårdnaden av barnen. Unga kvinnor uppmuntrades att söka sexuell erfarenhet.

En stor kontrast till hur vardagen såg ut för USA:s vita kvinnor. Irokeskvinnornas ställning kom därför att influera den växande suffragetrörelsen i mitten av 1800-talet.

Staffan, som är före detta lärare och utbildningsanordnare på olika skolmyndigheter, har sedan barn- domen intresserat sig för urfolken i Nordamerika. Han har skrivit två böcker i ämnet.

Foto: Ann-Mari Hammerman

6 maj

Växande spänningar i en allt hetare värld

Erika Bjerström

Erika Bjerströms föredrag handlar om hur klimatkrisen blivit det nya slagfältet för slaget om demokratin.

Erika Bjerström är en erfaren utrikeskorrespondent och kommentator. Hon har rest i ett 100-tal länder runt om i världen. Där har hon bevakat några av de mest avgörande händelserna i modern historia och specialiserat sig på klimatfrågor, geopolitik och demokratins framtid. Som SVT:s första globala klimatkorrespondent har

hon rapporterat från frontlinjerna av den globala uppvärmningen och utforskat hur klimatförändringarna påverkar samhällen, ekonomier och politiska system världen över.

I dag skriver hon krönikor, föreläser och skriver böcker. 2023 fick Erika *Pingvinpriset* för sin journalistik som »låter fakta och forskning triumfera över mörka skuggor av okunnighet, intolerans och extremism«. Hör henne berätta om vår tids ödesfråga och vad vi kan göra för att möta utmaningarna.

Foto: Norstedts

13 maj

Mellan vulkaner och lejon – mina år som ambassadör

Håkan Juholt

Håkan Juholt, känd för många som partiledare för Socialdemokraterna, bytte politikens hetluft mot diplomatins värld. Som Sveriges ambassadör på Island och senare i Sydafrika, fick han uppleva två helt olika delar av världen. Båda med starka kontraster och stora frågor i fokus.

På Island följde han ett samhälle präglad av naturens krafter, med vulkanutbrott, stormar och ett folk som lever nära elementen. I Sydafrika mötte han ett land fullt

av möjligheter, men också präglad av djupa sociala klyftor, historia och framtidshopp.

Med sin personliga berättarstil bjuder Juholt på anekdoter, reflektioner och insikter om livet som svensk ambassadör. Hur är det att representera Sverige i så olika länder? Vilka människor, möten och händelser satte mest avtryck?

Det blir en föreläsning fylld av både värme, humor och allvar – om världen bortom våra gränser, och om vad vi kan lära oss av andra.

Foto: Fredrik Sandberg

Café med musik och lyrik

Musikcaféerna är på lördagar kl. 14.00–cirka 15.00

Det litterära caféet om Nils Ferlin är på en onsdag,
kl. 14.00–cirka 15.00

Alla äger rum i Vagnhallen på Fontänen

Pris: Medlemmar 130 kronor, övriga 150 kronor

OBS! Endast betalning med Swish

Välkommen!

31 januari

Underhållning med kända hits från 50-, 60-, 70-talen och framåt

Duo KemPers

Duo KemPers är två musikanter som arbetat som musiklärare. De spelar kända hits, mestadels från 50, 60, 70-talet, och kanske något modernare med hög igenkänningsfaktor. Vi kommer att få höra utländska

låtar av till exempel Elvis Presley, Cliff Richard och Beatles, men även svenska låtar av Sven Ingvars, Ted Gärdestad och Hootenanny Singers för att nämna några.

Benny Persner sjunger och spelar gitarr. **Anders Kempe** sjunger, spelar bas och använder fötterna med trumpedaler för att få till ett bra sväng!

Programmet knyts samman av roligt och informativt mellansnack och det finns möjlighet till allsång om så önskas!

Foto: Lotta Kempe

4 februari (OBS! onsdag)

»Efterskörd – Ferlinfynd från en spånkoffert«

Hans Rutberg och Kristina Söderlind Rutberg

»Jag är ganska mager om bena', tillika om armar och hals...«, skaldade poeten och Klarabohemen Nils Ferlin. Han föddes 1898 och dog 1961.

Fortfarande är hans dikter lästa, älskade och aktuella. Många av dem är tonsatta. Dikten *Barfotabarn* har nyligen fått ny musikalisk tolkning och framförs av Albin Lee Meldau.

Nils Ferlin hade inga barn. Efter hans död hittades lyrik och prosa, som inte fått plats i dikt- eller vis-samlingar. På vindar och i källare hos släkten och på bibliotek fanns de i resväskor, spånkoffertar och kartonger.

Nils Ferlin var lillebror till Hans Rutbergs mormor. Som släkting har Hans Rutberg haft tillgång till mycket av Nils Ferlins litterära kvarlåtenskap.

Tillsammans med Jenny Westerström, professor i litteraturhistoria och Ferlinexpert, har Hans Rutberg sammanställt bildbiografin

Efterskörd - Ferlinfynd från en spånkoffert. Boken innehåller många texter som inte kom med i Ferlins dikt- och vissamlingar: dikter, prosastycken fotografier och teckningar.

Foto: Sven-Gillis Hagberg

14 mars

»Strömkarlen & Gabriella möter Owe Thörnqvist«

Duo Stefan Ström och Gabriella Lindvall

Få artister har haft en så lång karriär som boogiemannen Owe Thörnqvist.

Han var pionjär inom både ståupp-komik och krogshow, och var med och introducerade rockmusiken i Sverige på 1950-talet. Han levererar verser och visor än i våra dagar. 2016 blev han invald i Swedish

Music Hall of Fame. Så sent som 2017 var han med i Melodifestivalen som den äldsta artisten någonsin. Duo Stefan Ström och Gabriella Lindvall porträtterar legendaren i ord, bild och ton. De delar också med sig av sina egna personliga möten med hedersmedlemmen i »Korvakademien«. Det är förresten Owe som gett Stefan smeknamnet »Strömkarlen«

Duon kommer att framföra ett urval av Owe Thörnqvists mest älskade sånger, från svängiga klassiker som *Alptoppens ros* och *Dagny* till mer

stillsamma pärlor som *Genom dina ögon*. Den skrev Owe då han förlorade stora delar av synen för ett antal år sedan.

Foto: Privat

Konstvisningar & konstvandringar

Tid: Fredagar kl.13.30.

Våra aktiviteter äger rum på de platser som anges nedan.

Fri entré. Välkommen!

SU-värdar: Monica Bergdahl, Marianne Frisk och Gro Süssly.

6 februari

Passagen

Intima Världar 1

I **Joseph Rodriguez** (född 1951) klassiska serie *Taxi* färdas vi genom New York 1977-84 i en farlig och sliten stad på dekis, som nu sedan länge är upprustad och städad. Kameran blir Josephs tysta medpassagerare på en poetisk resa längs metropolens marginaler.

Bilderna ovan ingår i Joseph Rodriguez klassiska serie *Taxi*.

Hannah Modigs (född 1985) bilder i serien *Dream Baby Dream* är en sammanfattning av över 20 år i konstens och fotografins tjänst. Hannah har ett tydligt estetisk fingeravtryck där man omedelbart ser att det är henne bilder. Det är stilla, analogt och drömligt.

Bilderna ovan ingår i Hannah Modigs bilder i serien *Dream Baby Dream*.

Anders Petersens (född 1944) bok *Café Lehmitz* skildrar en bar på Reperbahn i Hamburg på 1960-talet. Petersen fångar ett universum av rök, ölskum och närhet. Bilderna vibrerar av stolthet, värme och tillhörighet.

Bilderna ovan ingår i Anders Petersens *Café Lehmitz*.

20 mars

Linköpings stadshus

Visning av konsten i stadshuset
Anders Lindkvist, tidigare informationschef på Linköpings kommun och nu ordförande i Östgöta konstförening, släpper in oss i det hus från vilket kommunen styrs. Huset har en intressant arkitektur och många konstverk på väggarna. Här finns verk av *Johan Krouthén*, *Pär Thorell*, *Leo Verde* med flera. **Maxantal deltagare:** 20. Anmäl dig på Mina sidor senast 13 mars.

En av flera takkronor i stora salen.

Denna stenrelief skänkt av Westman finns strax innanför entrédörrarna.

24 april

Vallastaden

Vad händer där idag?

Vår guide Nettan Dirkhammar som arbetar med Vallastadens Art möter upp vid Nobeltorget. Hon kommer att börja med att visa Vallastadens unika arkitektur. Hela stadsdelen bygger på idén om variation, kreativitet och social hållbarhet.

Där finns i dag 10 så kallade fellesshus (Felles kommer från danskan och norskan och betyder just gemenskap) vilket fungerar som en naturlig samlingspunkt för det boende. Varje kvarter har sin samlingsplats med bland annat en växthusdel och en utställningsdel/hobbydel. Detta blir första gången ett fellesshus visas för externa besökare. Besöket avslutas med kaffe och att konstnären *Mikale Wedding* visar sin akvarellutställning.

Samling på Nobeltorget – dit går buss nr 4, 22, 26, 50 med flera

Vyer i Vallastaden.

22 maj

Passagen

Intima Världar 2

I **Elin Källmans** (född 1977) måleriska projekt *Lola* återkommer en gestalt. En gång var Lola den unga Fridas alter ego; nu träder hon fram i en medelålders kropp där tiden satt sina spår av erfarenhet, skörhet och styrka. Här möts begär och självinsikt i en undersökning av kvinnlig identitet, i olja på duk.

I **Christer Strömholms** (1918–2002) ömsinta fotoserie *Vännerna på Place Blanche* låter oss möta transpersoner i 1960-talets Paris sedda genom vänskapens och respektens blick. Serien låg undanlagd i femton år, tills tiden hunnit i kapp modet att våga visa sig som man är. Empatin blir konstnärens främsta verktyg.

Lola

Bild från *Vännerna på Place Blanche*.

Med Antons lilla hand i min

Vi är framme vid stigen, mitt barnbarn och jag. Anton har frågat om vår lilla utflykt i flera dagar, förberett sig mer än jag. I sin lilla »rygga« har han stoppat ner ett gosedjur, en sagobok och tandborsten. Hans mor lyckades hindra honom från att stoppa ner pyjamasen. Däremot var han inte så glad över att behöva ta på sig gummi-stövlar. Men han gav med sig, när han såg att jag ställt mina gröna trädgårdsstövlar bredvid hans.

Sakta går vi längs skogskanten. Jag känner Antons lilla hand i min. Rötter och gropar utmanar. Jag håller ett fast grepp, hejdar snubblande steg, varnar när hala stenar är i vägen, lyfter mitt barnbarn när marken blir för ojämn. Jag lyssnar och ler när den lille pratar om myror och maskar och annat smått som dyker upp. Ett och annat ord är svårt, ofta blir r ett l och k ett t, men jag förstår. Vi stannar upp, böjer oss ner för att titta på minsta lilla kryp eller skräp jag annars inte skulle lägga märke till. Skräpet lägger vi i en påse och tar med oss. Det är Anton noga med. Sensommarvinden slingrar sig bland buskar och träd. Skogen sänder små stråk av granars välldukt och spår av fuktig jord. En hare skuttar över stigen. Vi hinner båda se den, och en av oss blir överlycklig och klappar händerna med ett soligt leende.

Jag ser lite blåbär alldeles intill stigen. Vi måste ju smaka. Anton ser lite tveksam ut och tackar nej till flera. Han pekar på gula och blå-lila blommor och plockar glatt. Mitt hjärta fylls med värme. Jag vill att denna stund varar för evigt, få hålla hans hand i min genom vintern, genom våren och gå här på samma sätt nästa sommar och sommaren därpå. En hastig fråga far genom mitt huvud. Hur många somrar? Mina tankar fladdrar iväg, ser en tonåring framför mig, som är lång eller liten, går i någon skola, har fritidsintressen, har egna kompisar. Jag försöker låta bli att fantisera om kommande yrke. Däremot kan andra funderingar lämna en skugga över framtiden. Hur kommer hans liv att se ut i en värld, som i rasande fart utvecklas till något oöverskådligt. En värld där ingen kan ge garanti för teknikens framfart, fred och demokratins bevarande.

Släpper genast dessa tankar. Övergår till att räkna ut hur gammal jag själv är, när Anton närmar sig vuxenlivet. Ganska gammal faktiskt. Ett vemod glider ohjälpligt in och påminner om något jag ständigt håller ifrån mig. Nu ropar Anton: »Hunglig molmol. Vill ha bullal med tanel på«. Vi sätter oss på en mossig sten med var sin bulle. Anton sparkar förstrött i marken och fram kryper en vilse skalbagge. Anton blir nästan rädd, kryper intill mig. Jag kramar honom varsamt. På något sätt väcks en mamma-längtan och han frågar: »Äl mamma hemma?« »Javisst, vill du gå hem nu?« »Mm, vill det«. Vi samlar ihop våra muggar och bullrester. Med trötta steg går vi sakta hemåt och jag känner Antons lilla hand i min.

*Hur länge får jag hålla
din lilla näve så här
och skydda dig och stödja
och vaka vart vägen bär?
Jag undrar blott hur länge
jag får vara i ditt behag.
Du växer och går ifrån mig
alltmer för varje dag.*

Ur »En fader med sin son«
Erik Lindorm 1889–1941

Text: Ulla Norin
Foto: Göran Billeson